Mottagare
Regionstyrelsen

Uppdrag stadsfest – reviderat förslag

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen godkänner föreliggande förslag till genomförande av en årlig stadsfestival i Visby till en beräknad kostnad om 3 350 000 kronor per år.

- Uppdraget att genomföra stadsfesten 2027 träder i kraft under förutsättning att finansieringen tydliggörs i det fortsatta arbetet med budgeten för 2027.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen har tidigare getts i uppdrag att ta fram ett förslag på en årlig stadsfestival i Visby. Eftersom det ursprungliga förslaget beräknades till 6,5 miljoner kronor har en översyn gjorts för att presentera ett mer kostnadseffektivt alternativ.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår efter denna att en stadsfestival genomförs årligen från och med 2027 med en reducerad ekonomisk ram om 3 350 000 kronor per år.

För att klara den lägre budgeten anpassas organisationen med bland annat en 50-procentig projektledartjänst, och programinnehållet koncentreras.

Festivalen ska fortsatt vara kostnadsfri och fokusera på barn och unga samt fungera som ett paraplyarrangemang med högt lokalt medskapande från kultur- och näringsliv samt civilsamhälle.

För att få ett framgångsrikt och kostnadseffektivt genomförande behöver berörda nämnder och förvaltningar medverka i planering och genomförande. Det innebär bland annat att de vid behov behöver ingå i den regionövergripande arbetsgrupp som kommer att bildas.

Sponsring och externa bidrag ses i nuläget som ett möjligt mervärde snarare än en finansieringsförutsättning, då juridiska och organisatoriska frågor behöver utredas vidare.

Bakgrund

I samband med Mål och budget 2026–2028 (RS2025/7) gavs uppdrag till regionstyrelseförvaltningen att ta fram förslag på hur en årlig stadsfestival i

Visby kan utformas. Det förslag som presenterades (RS 2026/183, daterad 2026-04-15) innebar att den totala kostnaden beräknades till 6 500 000 kronor. Syftet med satsningen är att skapa sammanhållning, inkludering och ökad

Regionstyrelsen har därefter gett regiondirektören i uppdrag att återkomma med ett förslag på en årlig stadsfestival i Visby med högt medskapande från det lokala kultur- och näringslivet samt civilsamhället, men till en lägre kostnad än tidigare presenterat förslag.

Stadsfestivalen ska fortsatt vara kostnadsfri och rikta sig till den gotländska befolkningen, med särskilt fokus på barn och unga. Genom ett brett program med musik, kultur, idrott, aktiviteter och upplevelser ska festivalen bidra till gemenskap, delaktighet och ett levande evenemang.

Denna kompletterande skrivelse redovisar ett reviderat budgetförslag samt de organisatoriska och ekonomiska förutsättningar som bedöms vara nödvändiga för genomförandet.

Förslag till genomförande

En central del av stadsfestens grundidé är att skapa ett paraplyarrangemang med ett högt lokalt medskapande. Det kan exempelvis ske genom dialog med barn och unga om programmets innehåll samt genom att föreningar, kulturutövare och andra lokala aktörer bjuds in att medverka. Medskapande innebär inte att medverkande förväntas bidra utan ersättning, utan handlar om att skapa delaktighet och ett gemensamt engagemang kring stadsfesten.

Det slutliga programinnehållet, de geografiska placeringarna och antalet dagar fastställs under den fortsatta planeringen utifrån rådande förutsättningar och ekonomiska ramar. Ambitionen är att stadsfesten ska ta plats på flera platser i stadsrummet under flera dagar, med ett varierat program där nationella och gotländska artister varvas med kulturupplevelser, aktiviteter och annat innehåll för olika målgrupper.

Samverkan och sponsring

En viktig del av stadsfestens grundidé är samverkan med det lokala kultur- och näringslivet samt civilsamhället. Detta kan ske genom bland annat programinnehåll och olika former av partnerskap.

Möjligheterna till sponsring har diskuterats med Region Gotlands juridiska funktion. Bedömningen är att sponsring kan vara möjlig, men att förutsättningarna skiljer sig från dem som gäller för privata arrangörer. Sponsring med kontanta medel kan i vissa former genomföras utan upphandlingsplikt, medan sponsring i form av varor eller tjänster där Region Gotland erbjuder en motprestation kan omfattas av upphandlingslagstiftningen. Även skatterättsliga frågor, likabehandling och opartiskhet behöver beaktas.

Det finns också anledning att reflektera över Region Gotlands roll i övriga evenemang som arrangeras på Gotland. Det bör finnas ett balanserat och ömsesidigt ansvarstagande för arrangemang mellan Region Gotland och övriga ideella eller kommersiella arrangörer på ön.

Sponsring och externa ekonomiska bidrag bör mot denna bakgrund betraktas som ett möjligt mervärde, inte som en förutsättning för stadsfestens finansiering. Vid ett beslut om genomförande kan arbetet fortsätta med att utreda lämpliga former för partnerskap och sponsring, bland annat genom att inhämta erfarenheter från andra kommuner.

Organisation och regionövergripande samverkan

En stadsfest av denna omfattning berör flera delar av Region Gotlands organisation. Region Gotland föreslås fortsatt vara huvudarrangör med det övergripande ansvaret för evenemangets planering och genomförande.

För att få ett framgångsrikt och kostnadseffektivt genomförande behöver berörda nämnder och förvaltningar medverka i planering och genomförande. Det innebär bland annat att de vid behov behöver ingå i den regionövergripande arbetsgrupp som kommer att bildas. Dialog har inför detta beslut förts med bland annat kommunikationsavdelningen och Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen om deras möjlighet att bidra med resurser.

Kommunikation

Under Sommarkalaset 2026 lade kommunikationsavdelningen cirka 240 timmar på bland annat grafisk form, kommunikationsmaterial, webb, sociala medier och presstöd. Inför 2027 bedömer avdelningen att insatsen kan reduceras till ungefär hälften och hanteras inom befintlig ram, förutsatt att tidigare framtaget material och etablerade arbetssätt återanvänds samt att en kommunikatör ges möjlighet att prioritera uppdraget.

Bedömningen bygger också på att stadsfesten leds av en projektledare med erfarenhet och kompetens av att planera och genomföra denna typ av större evenemang. Om projektledaren saknar denna erfarenhet bedöms behovet av kommunikationsstöd öka, vilket kan innebära ytterligare resursbehov.

Även tidpunkten för stadsfesten är avgörande. Ett genomförande i nära anslutning till Almedalsveckan kan begränsa kommunikationsavdelningens möjligheter att bidra med planerade resurser.

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Förvaltningen har framfört att det i nuläget är svårt att uppskatta resursbehov och kostnader för bland annat avfallshantering, trafiklösningar och övrig infrastruktur. Dessa påverkas i hög grad av val av plats, tidpunkt och arrangemangets omfattning.

Insatserna behöver också prioriteras i förhållande till förvaltningens ordinarie uppdrag.

Gemensamt ansvar och arbetsgrupp
För att skapa bästa möjliga förutsättningar för ett effektivt och väl genomfört arrangemang föreslås att en regionövergripande arbetsgrupp bildas med representanter från berörda verksamheter.

Utöver kultur- och fritidsavdelningen bör bland annat kommunikation, Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen, juridik, upphandling och säkerhet involveras i olika grad. Beroende på evenemangets utformning kan även andra verksamheter, exempelvis hälso- och sjukvård, räddningstjänst och besöksnäringsrelaterade funktioner, behöva medverka.

Det är av stor vikt att uppdraget inte enbart riktas till Kultur- och fritidsavdelningen vid Regionstyrelseförvaltningen, utan att även berörda nämnder och förvaltningar tar ett stort ansvar i såväl planering som genomförande. Utan ett regionövergripande samarbete finns risk att nödvändiga insatser blir beroende av enskilda verksamheters tillgängliga resurser och prioriteringar, vilket kan påverka såväl kostnader som kvalitet och genomförande.

En väl förankrad och gemensam organisation skapar samtidigt förutsättningar för effektivare arbetssätt och ger möjlighet att utveckla långsiktiga hållbara lösningar för hållbar evenemangsinfrastruktur, ökad kunskap och en gemensam stolthet kring stadsfesten som en satsning för hela Gotland.

Reviderad budget och ekonomiska förutsättningar

För att kunna genomföra en årlig stadsfestival till en lägre kostnad än tidigare presenterat förslag har en översyn av den tidigare budgeten genomförts. Genom prioriteringar inom organisation, programinnehåll, teknik, infrastruktur och marknadsföring har den beräknade kostnaden reducerats från 6 500 000 kronor till 3 350 000 kronor.

Tidigare budget	Reviderad budget
Organisation (personal, funktionärer) 1 250 000	650 000
Program och innehåll (inkl. scener, teknik, säkerhet, infrastruktur och avspärrningar) 4 900 000	2 515 000
Marknadsföring 350 000	185 000
Totalt **6 500 000**	**3 350 000**

Den reviderade budgeten innebär en kostnadsminskning med 3,15 miljoner kronor, motsvarande cirka 48%.

Budgeten bygger på att stadsfestens grundläggande inriktning kvarstår, men att omfattningen anpassas till de ekonomiska förutsättningarna. Det innebär bland annat en mindre huvudorganisation, ett mer koncentrerat program och en tydligare prioritering av innehåll och resurser.

En del av kostnadsminskningen återfinns inom organisation och bemanning. Den reviderade budgeten omfattar en projektledare på 50% under hela året, jämfört med en högre tjänstgöringsgrad i det tidigare förslaget. Den tidigare budgeten omfattade även en separat tjänst för bland annat administration och marknadsföring. Denna har nu ersatts av ett mer begränsat antal arbetstimmar, främst i nära anslutning till och under själva genomförandet av stadsfesten.

I budgeten ingår en uppskattad kostnad för interna insatser från berörda verksamheter inom Region Gotland. Den slutliga fördelningen mellan budgetposterna kan komma att justeras utifrån bland annat val av geografiska platser, tidpunkt och behovet av interna resurser, men inom den föreslagna totalramen om 3 350 000 miljoner kronor.

Om vissa interna insatser kan hanteras inom berörda verksamheters befintliga ramar kan det frigöra utrymme inom evenemangsbudgeten för andra delar av genomförandet.

Kommunikationsavdelningen har meddelat att den bedömer sig kunna bidra med cirka 120 arbetstimmar inom befintlig ram, under vissa förutsättningar. Dessa resurser ligger därmed utanför den föreslagna budgeten och utgör ett ytterligare internt bidrag till stadsfestens genomförande.

Tillgänglighet, kostnadsfrihet och programinnehåll

Stadsfestens officiella program ska fortsatt vara kostnadsfritt och tillgängligt för alla, oavsett ekonomiska förutsättningar. Detta är en grundläggande del av arrangemangets syfte och ska genomsyra såväl programplanering som samverkan med eventuella externa aktörer. Undantag kan göras för naturliga kommersiella inslag såsom matservering, fika och liknande.

Näringsliv, föreningar och andra arrangörer ska samtidigt kunna bjudas in att bidra med kompletterande aktiviteter och programinnehåll. Det behöver då finnas en tydlig avgränsning mellan Region Gotlands officiella, kostnadsfria program och aktiviteter som arrangeras av externa aktörer på eget ansvar.

Fri kollektivtrafik i samband med Sommarkalaset 2026 var en uppskattad satsning som bidrog till att göra evenemanget tillgängligt för fler gotlänningar, oavsett bostadsort och ekonomiska förutsättningar. Ambitionen bör vara att erbjuda motsvarande möjlighet även framöver. Detta medför dock en kostnad som förvaltningen ännu inte hunnit klarlägga.

Långsiktighet och fortsatt planering

Att stadsfesten ges förutsättningar att återkomma årligen är betydelsefullt för såväl kvalitet som kostnadseffektivitet. Ett långsiktigt uppdrag möjliggör tidigare planering, samordnade upphandlingar, utvecklade samarbeten och en mer hållbar organisation. Det ger också kulturutövare, föreningar och näringsliv bättre möjligheter att planera sin medverkan och bidra till evenemangets utveckling över tid.

Inför den fortsatta planeringen behöver några strategiska frågor tydliggöras:

Målgrupp och programbredd

Barn och unga föreslås fortsatt vara stadsfestens huvudsakliga målgrupp. Samtidigt bör det övervägas om delar av programmet kan riktas till en bredare publik för att skapa möten mellan generationer och ge utrymme för en större variation av kulturuttryck. Exempelvis kan folkdans och dansbandsmusik bidra till att fler målgrupper möts i stadsrummet, samtidigt som yngre besökare får möjlighet att upptäcka och väcka intresse för kulturuttryck som de kanske inte naturligt kommer i kontakt med. På så sätt kan stadsfesten också bidra till att synliggöra, stärka och föra vidare dessa kulturtraditioner till nya generationer.

Årligt återkommande arrangemang

För att möjliggöra långsiktig planering och kostnadseffektiva lösningar behöver det tydliggöras att uppdraget avser ett årligen återkommande arrangemang, och inte enbart genomförandet 2027.

Kostnadsfrihet

Region Gotland bör fastställa gemensamma riktlinjer för medverkande artister, aktörer m.fl. i det officiella programmet. Exempelvis bör försäljning av merchandise och liknande produkter inte tillåtas inom det officiella programmet. Oavsett om det rör försäljning av mat, merchandise eller upplevelser är det viktigt att Region Gotland löpande väger nyttan och värdet med dessa tillkommande inslag och risker förknippade med olika besökares möjlighet att delta på lika villkor.

Samlad bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att en årlig stadsfest i Visby kan genomföras med bibehållen grundidé och huvudsaklig inriktning inom en ekonomisk ram om 3 350 000 kronor.

Den reducerade budgeten förutsätter ett anpassat programinnehåll, tydliga prioriteringar och en väl förankrad samverkan inom Region Gotlands organisation.

Sponsring och externa samarbeten kan bidra till att utveckla stadsfesten, men bör i nuläget betraktas som ett möjligt mervärde snarare än en ekonomisk förutsättning för genomförandet, då de juridiska och organisatoriska förutsättningarna behöver utredas vidare.

Med dessa förutsättningar bedöms stadsfesten kunna utvecklas till ett återkommande, inkluderande och uppskattat arrangemang som stärker gemenskapen, kulturlivet och Gotlands attraktivitet.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningen tjänsteskrivelse 2026-11-12
RS 2026-10-26 § 348

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Eric Fugeläng
Avdelningschef kultur och fritid

Skickas till

Berörda nämnder